

Bartleyho mlsná huba

Gumoví medvídci pocházejí z Německa a ty právě začal roku 1922 vyrábět zakladatel firmy Haribo v Bonnu Hans Riegel, kterému prý učarovali medvědi tančící na poutích.

Maršmelouny jsou velice staré! Již ve starověkém Egyptě byl pro potřeby vyšších vrstev vařen extrakt z proskurníku lékařského (*Althaea officinalis*) jako léčivá žvýkací pasta slazená medem užívaná proti bolestem v krku. Proskurník (anglicky: marshmallow) se u nás poněkud nesprávně nazývá ibišek. Přeskočíme-li to, že se o něm zmiňuje i Marquis de Sade, novou verzi, nyní již ne lék ale cukrovinku, vytvořili Francouzi v 19. století. Dobrůtka, nazývaná tehdy Pâte de guimauve (proskurníkové těsto), měla tvar kupodivu také tvar „medvídka“! Průmyslově začal marshmallows vyrábět zakladatel cukrářského gigantu Alex Doumak (Doumak Inc.) roku 1948 a nechal si patentovat nový postup, při kterém ovšem proskurník nahradil želatinou.

Odolám každému mučení!

Kevin Barry (1902-1920) byl irský republikán popravený Brity ve věku 18 let. Medik a člen IRA byl zatčen poté, co zahájil palbu na britský vojenský nákladník. Byl zajat a mučen, ale odmítl prozradit své druhy. Byl odsouzen a veřejně oběšen na šibenici. Po své smrti se stal mučedníkem symbolizujícím irskou věrnost.

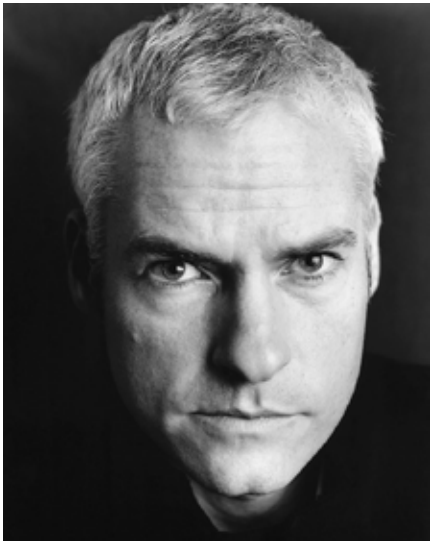
The Inishmaan Times

2 PAGES. PRICE 2⁰⁰ Inishmaan, Saturday, November 17, 1934. Vol. LXXVI. No.23

Drsnák McDonagh - medailonek autora

Britský dramatik a filmový režisér irského původu **Martin McDonagh** (*26. března 1970) rozhodně patří k tomu lepšímu, co přivedla na svět éra thatcherismu ve Spojeném království, a dnes se řadí mezi celosvětově nejúspěšnější dramatiky, každá jeho nová práce pro divadlo i pro film je s napětím očekávána. Také na českých jevištích se dílu Martina McDonagha dostalo mimořádné pozornosti, byly zde uvedeny všechny jeho hry, většina z nich ve více nastudováních.

McDonagh prožil většinu svého života v Londýně, do Irska však pravidelně jezdil a irské prostředí jeho osobnost (a později i jeho tvorbu) výrazně ovlivnilo. Záhy velice dokonale zvládl zdejší dialekt svérázných domorodců, řeč, již tak znamenitě využil ve svých hrách. McDonagh nejprve zkoušel psát povídky a scénáře pro televizi. Intenzivně se snažil prosadit psaním rozhlasových her, ale to se mu příliš nedařilo. V roce 1996 se dočkal prvního uvedení své divadelní hry *The Beauty Queen of Leenane* (Kráska z Leenane), kterou nastudovalo malé irské divadlo Druid z Galway. Debut sklidil mimořádný úspěch, který lze bez nadsázky označit jako celosvětový, a vydobyl si uznání divadelní kritiky i obrovský ohlas u publika (tato hra zůstala v mnoha ohledech jeho tvůrčím vrcholem, patří mezi světově nejúspěšnější hry současné dramatiky) a jakkoli neměl kromě rodičů a letní dovolené s Irskem nic společného, stal se vzápětí

jedním z nejúspěšnějších žijících irských dramatiků.

Hry Martina McDonagha se vyznačují scénami explicitního násilí, vulgarismy a černým humorem, který má místy nádech grotesky. McDonaghova tvorba může být zařazena k žánru britského divadla „in yer face“. McDonaghovou nejúspěšnější hrou dodnes zůstává jeho prvotina *Kráska z Leenane*, za kterou mj. obdržel Cenu londýnských kritiků pro nejslibnějšího autora. *Kráska z Leenane* je součástí tzv. Connemarské trilogie, do které patří ještě *Lebka z Connemary* a *Osiřelý západ*. Autorovo dílo pokračuje tzv. Aranskou trilogií, sestávající se z her *Mrzák inishmaanský* (1996), *Poručík z Inishmooru* (2001) a *Smrtky z Inisheeru* (zatím neuvedeno). Dalšími

hrami jsou *The Pillowman* (Pan Polštář), *A Behanding in Spokane* (v pražském Činoherním klubu jako *Ztratit ruku ve Spokane*), *Hangmen* (Kati).

V roce 2006 získal McDonagh Oscara za svůj autorský krátký film *Six Shooter*. Poté, co získal Oscara, vstoupil do jednání se společností Focus Features, jehož výsledkem byla nabídka režírovat film podle svého vlastního scénáře. Tento film byl uveden do kin v roce 2008 pod názvem *V Bruggách* (*In Bruges*). V roce 2012 natočil další drsnou komedii *Sedm psychopatů* (*Seven Psychopaths*).

zdroj: Wikipedia, Svět a divadlo

Chlápek jménem Flaherty

Robert Flaherty (1884-1951) byl americký filmař, který je považován za průkopníka dokumentárního filmu a filmu jako prostředku vizuální antropologie. V případě Flahertyho je vhodnější spíše než o „tradičním“ dokumentu hovořit o doku-fiktivním filmu, neboť snímanou realitu mnohem více přizpůsoboval svému tvůrčímu vidění a autorskému záměru než snaze zprostředkovat autentickou (jakkoliv je tento termín v souvislosti s dokumentem sporný) skutečnost.

Flahertyho filmová kariéra začala vlastně náhodou - když pracoval jako prospektor železniční společnosti v severní Kanadě, měl s sebou pro zábavu filmovou kameru a díky tomu zjistil, jak moc ho filmování baví. Jeho první film, *Nanook of the North*, „dokumentující“ život Inuitů (eskymáků) měl premiéru v roce 1922. Film byl natolik úspěšný, že studio Paramount vyslalo Flahertyho na Samou, aby natočil dokument o tamních lidech - *Moana* z roku 1926. Muž z Aranů (*Man of Aran*) se natáčel na Aranských ostrovech v roce 1934 a inspiroval Martina McDonagha k sepsání *Mrzáka inishmaanského*, jehož děj je zasazen právě do doby natáčení. Flaherty ještě natočil film *Louisiana Story* z roku 1948 o životě na ropné plošině a *Títán: Příběh Michelangela*, který mu v roce 1950 vynesl Oscara za nejlepší dokumentární film.

Nejirštější Irsko - Aranské ostrovy

Aranské ostrovy - Inis Mór (Inishmore), Inis Meáin (Inishmaan) a Inis Oírr (Inisheer) - ležící u břehů západního Irska v ústí Galwayské zátoky jsou poslední výspou osídlené země, dál už je jen nekonečný oceán a za ním americké břehy. Ostrovy mají dohromady sotva 50 km² a žije na nich něco málo přes tisíc stálých obyvatel. Obtížná dostupnost, svěbytné přírodní prostředí i staré irské tradice, které se tu uchovaly více než v jiných částech i tak dost konzervativního Irska, přispěly k tomu, že Arany v irském národním povědomí zaujímají zcela výjimečné místo.

Jsou zosobněním drsné, nemilosrdné krajiny - vysoké strmé útesy tvořené větrem ošlehaným a mořem rozedraným vápencem neúnavně bičuje divoký příboj a pobyt na kamenitých pláních zneprjemňuje věčně profukující silný vítr a jediné útočiště před ním skýtají kamenné zídky, jichž je prý na ostrovech víc jak tisíc kilometrů(!).

Odlehlost předurčila Aranské ostrovy k tomu, aby v nich v éře romantického hledání národního ducha irští intelektuálové viděli baštu ryzí irštiny. A je to nepochybně jejich symbolický kulturní

obraz, který vedl Martina McDonagha, aby po posvátné krávé nejirštější irskosti mrštil dramatickým textem - svou Aranskou trilogii.

Největším z ostrovů je 13 km dlouhý a 3 km široký **Inishmore** s pevností Dún Aonghasa ležící na okraji strmého útesu, která je jedním z největších a nejlépe dochovaných prehistorických monumentů v celé Evropě.

Inishmaan, prostřední a od pevniny nejvzdálenější a také nejméně navštěvovaný ze tří Aranských ostrovů, je protkán hustým labirintem silniček a cest lemovaných kamennými zídkami.

Nejmenší **Inisheer** je taková jedna velká rybářská vesnice. Ale mají tu posvátnou studnu Sv. Enda.

Stručná historie ostrovů

5. stol. př.n.l.: Prvními obyvateli Aranů pravděpodobně byli příslušníci starověkého národa Fir Bolg, kteří sem byli vytlačeni Kelty a vybudovali tu mohutné prehistorické pevnosti.

4. stol. n.l.: Křesťanští poutníci podnikali náročné cesty po zemi i po moři, aby se mohli připojit ke sv. Endovi v jeho klášteře na Inishmooru. Zde budoucí zakladatelé dalších významných klášterů v Irsku studovali společně s Endem posvátné texty.

14. stol.: Inishmore vypleněn Normany, kteří dorazili k západnímu pobřeží Irska. Rod O'Brien, vlastníci půdy v Clare, získal ostrovy do správy výměnou za spolupráci a přízeň.

16. stol.: V klanu O'Flaherty vypukly vnitřní spory a jedna jeho větev uprchla na Arany, kde hledala útočiště u O'Brienů; ostatní O'Flahertyové je pronásledovali a s pomocí Angličanů O'Brieny a O'Flaherty z Aranů porazili. Ostrovy byly nakonec prohlášeny za vlastnictví britské koruny a časem prošly rukama mnoha správců, až byly nakonec prodány Richardu Butlerovi, který získal titul hraběte z Aranů.

Rozhovor s místním rybářem

Představit co nejvýstižněji drama irského autora Martina McDonagha - MRZÁK INISHMAANSKÝ, není lehký úkol. Z tohoto důvodu jsme použili přepis zlomku rozhovoru, který poskytl rybář Bob Bennett, inishmaanský rodák redaktorovi The Inishmaan Times, v pondělí 12. listopadu roku 1934, pro pravidelnou nedělní přílohu. Doslovný přepis monologu prostého člověka jen podtrhne naturální obraz života na Aranských ostrovech.

Bobík Bobby Bennett

„Tak, podívej se redaktorskej, vono postavit se na samej vokraj inishmaanskýho útesu, to chce pořádnou dávku vodvahy a kloudnej vlněnej svetr. Z divokýho moře na tomhle konci světa pořád pořádně fouká. Někdy tak děsně, že sou vlny jak baráky, takže se kolikrát nemůžeš z tohodle zkamenělýho vestrova nikam dostat. Sou teda i pěkný dny, to jó, nebo i tejdny, kdy svítí slunce a neprší. Problém je jen s tím, že nikdo nikdy neví, kdy takový dny přijdou. Je to stejný, jako s tím celým žitím tady, na Inishmaan. Do svetru se narodíš a ve svetru umřeš ... jen prostě nevíš, kdy to přijde. A tak je nejlepší, dyš se zase rozprší, zalízt na chvíli někam do tepla, třeba do útulnýho krámku k tetám Osbournovej. Jináč bys promok až na kůži a eště si uhnal nějakou voškli-vou nemoc. A jak je tu jeden nemocnej, tak má jen trápení a většinou dlouho nevydrží. To víš, všechno je tu tak náh složený z drsnejch kamenů, jak ty zíd-ky, co rámujou těch zoufalejch pár me-trů aspoň trochu zelenýho života. Tady i krávy přezvykujou rozkvetlý šutry. A vzpomínky na dobrý časy, říkáš? To sou vysílený ptáci, co sakramentsky rychle vodfoukne nekonečnej víchr. Asi vod toho větru tady máme taky takový pokrčený ksichty a věčně písek v hla-vě. A ženský tu skoro nebrečej. Věřej pánubohu anebo jednoduše tomu, co právě je. Nemá cenu moc přemejšlet a bát se zejtrka, protože ten prostě už nemusí bejt. Jó, a vlastně je nás tu jen docela málo, takže skoro všichni skoro vo všech skoro všechno víme. Ale zají-maj nás nový věci! Určitě chceme vědět, co se děje v širým světě za vodou, třeba v Americe. Ale i všechno to, co se šust-ne jen někde kousek za humnama. No ale, vlastně moc nechceme vědět, co se šustne někde v dáli. A někdy radši vůbec nechceme vědět ani to, co se děje za nej-bližším šutrem, protože moc zvědavěj člověk se asi jen těžko dostane do nebe. No, ale když se zase vo nic nezajímáš, tak žiješ jen nudnej život, jak škeble na dně mořskym. Hm, tak nevím, co je lepší. Žádný nebe neznám, ale tomudle vestrovu prostě rozumím! Tady sem rád a přežiju to tu až do smrti! Jednoduše proto, že sem prostě irskej tvrďák!“

Martin McDonagh

Mrzák inishmaanský

PREMIÉRA 17.II. 2017

v překladu Ondřeje Pilného

Černá komedie o zmrzačených tělech i duších v nejzapadlejší díře Irska

Nastudování Mrzáka inishmaanského budiž jakýmsi vykročením Divadla KiX do jiného levelu. Ani v této hře nechybí humor, ale má poněkud jinou barevnost, než malebné zahrádky oblíbených komedií. Nejspíš se podobá starodávné grotesce, při které se sice člověk pobaví eskapádami postav, ale je mu i trochu smutno a mrazivo. Příběh, který Martin McDonagh umístil na prostřední z Aranských ostrovů v Galwayském zálivu na západě Irska, balancuje na hranici melancholického dramatu a temné komedie. Také osud chromého Billyho Clavena jako by nebyl ústředním motivem hry. Tím je nejspíše otázka životních šancí a nakládání s nimi.

Osiřelý chlapec uvězněný v osamělém světě svého pokrouceného těla, toužící po troše uznání a lásky, se rozhodne využít nenadálé možnosti osvobodit se.

Konečně se vymanit z ustaraného dozoru tet Eileen a Kate, neposlouchat už nudné noviny světáka Johnnyho Pateena Mika, nešourat se už víckrát k doktorovi McSharrymu, přestat zbytečně koukat na krávy nebo opustit vytouženou dívku, to Billy dokáže s překvapivě bezohlednou cílevědomostí. Je to odsouzenýhodné nebo pochopitelné? Vždyť všichni kolem žijí stejně tak neradi uzavření do svých skořápek. To proto si také všichni vymýšlejí a přehá-

nejí, překrucují každodenní drsnou realitu a občas zatajují pravdu. I sami sobě. A na Inishmaan je pravda vždycky tak trochu drsnější. Je strmá jak černý útes v moři. A nepozorný pohyb po jeho okraji dává jen poloviční naději, že by to mohlo dopadnout dobře.

A tak co? Smát se, nebo plakat?

Obsazení

KATE.....	Helena Blesková
EILEEN	Kristina Reist
JOHNNY PATEENA MIKA	Jakub Plášek
BILLY.....	Jiří Žitník
BARTLEY.....	Martin Kosa
HELENA.....	Miriám Semjanová
BOBÍK BOBBY	Jiří Blesk
DOKTOR.....	Víťa Helísek
MÁTI.....	Jitka Menclová

Tvůrci

REŽIE	Jiří Blesk
SCÉNA A VÝPRAVA.....	Jiří Blesk, Divadlo KiX
SVĚTLA A ZVUK.....	Ondra Horký, Jiří Žitník
NÁPOVĚDA, INSPICE, MASKÉRKA.....	Vladka Horká
KOSTÝMY.....	Divadlo KiX, Vladka Horká, Monika Žitníková
FOTOGRAF	Monika Žitníková
GRAFICKÁ SPOLUPRÁCE	Michal Fiala, Milan Jaroš

Hudba

AUTORSKÁ HUDBA.....	Lenka Filová
HUDEBNÍ DRAMATURGIE.....	Lenka Filová, Martin Kosa
FLÉTNÁ	Lenka Filová
KYTARA.....	Jan Kasalický
HOUSLE.....	Petra Tkadlčíková
BODHRAN	Jakub Tengler
NAHRÁVÁNÍ, POSTPRODUKCE.....	Milan Knor

www.divadlokix.cz

Práva k dramatickému textu a překladu zastupuje Aura-Pont s.r.o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Divadlo KiX děkuje

Děkujeme především městu Buštěhrad za laskavou podporu finanční i morální.

Veronice a Petrovi Kuthanovým za poskytnutí té nejúžasnější domácí scény v prostorách restaurace U Bečvářů a dokonalou péči v průběhu celého našeho tvůrčího období.

Lence Filové za složení a nahrání jedinečné a krásné hudby a za tu spoustu energie, kterou vložila do shánění hudebníků a nahrávání.

Petře Tkadlčíkové, Janu Kasalickému, Jakubovi Tenglerovi za skvělou nahrávku hudebního doprovodu a za živý doprovod během premiéry.

Milanu Knorovi za profesionální práci při nahrávání a úpravě hudebního doprovodu.

Milanu Jarinovi Jarošovi za nádhernou loďku a malování dekorací

Michalu Finitovi Fialovi za skvělou grafiku našich propagačních materiálů a grafické konzultace.

Monice Žitníkové za báječnou fotodokumentaci a další fotografickou spolupráci.

Honzovi Zelenkovi za perfektní tisk veškerých propagačních materiálů, za rychlost a ochotu, i když mu vše posíláme na poslední chvíli.

Velký obdiv a díky všem našim nejmilejším rodinným příslušníkům za jejich nezměrné pochopení a svatou trpělivost, se kterými snášíjí náročnou absenci svých maminek, tatínek a partnerů během intenzivních předpremiérových příprav.

Děkujeme Vám všem, kteří jste jakýmkoliv způsobem přispěli k úspěšné realizaci našeho dalšího divadelního kousku.

Kate Osbourneová

Eileen Osbourneová

Johnny Pateena Mika

Billy Claven

Bartley McCormick

Helena McCormicková

Doktor McSharry

Máti O'Dougalová